

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2011-11-02

Dnr HT 2011/559

Området för humaniora och teologi
Styrelsen för humaniora och teologi
Arbetsutskottet

Minimikrav vid implementering av LU:s riktlinjer för validering av ej programbaserad utbildning som kan leda till examen¹

All utbildning vid Lunds universitet ska valideras innan den etableras (rektorsbeslut, 16 december 2010, dnr LS 2009/471). Validering är ”en prövning av den enskilda utbildningens förutsättningar ur kvalitativa perspektiv”. LU:s utvärderingschef har beslutat om riktlinjer för validering av ämnesbaserad utbildning som kan leda till examen. Dessa riktlinjer är ett verktyg då beslutande organ (fakultetsstyrelsen) ska bedöma vilka kriterier som är relevanta vid inrättande av huvudområde.²

De centralt framtagna riktlinjerna ska vara en hjälp i valideringsprocessen, men är inte tvingande. I riktlinjerna konstateras således att förutsättningarna för en examen bestående av fristående kurser ”bör prövas på motsvarande sätt [som programvalidering] och valideras i linje med samma principer som för nya utbildningsprogram”. I riktlinjerna konstateras också att dokumentationen kan se olika ut beroende på valideringsärendet.

LU:s riktlinjer för validering av ej programbaserad utbildning innehåller hänvisningar till *Lunds universitets lokala regler för examina och utbildningar* (Dnr I G 43 5518/2006) i vilka det stadgas att det är fakultetsstyrelsen som ska besluta om huvudområde. Där stadgas också att fakultetsstyrelsen för varje kombination av examen och huvudområde ska ange examensmål samt hur dessa ska uppnås. För examina som inte är kopplade till ett utbildningsprogram ska en särskild examensbeskrivning med kursfordringar fastställas.³

Det är grundutbildningsnämnden som för fakultetsstyrelsens räkning bedömer de ansökningar om inrättande av huvudområde som inkommer utifrån relevanta valideringskriterier. I beredningen av valideringsärendet har nämnden rätt att knyta relevant kompetens till sig för att säkerställa nivån i kvalitetsbedömningen (jfr riktlinjernas skrivningar om externa bedömare). Nämndens beredning och förslag till beslut ligger till grund för fakultetsstyrelsens beslut.

För att grundutbildningsnämnden ska kunna bedöma en ansökan om inrättande av huvudområde ska den innehålla följande delar (vilka bygger på det förslag till dokumentation som finns i universitetets riktlinjer):

Basuppgifter

1. Namn på den utbildning som ska valideras samt engelsk översättning av utbildningen
2. Orsak till validering (ansökan om fastställande av huvudområde)
3. Uppgift om ansvarig institution (eller motsv.) och kontaktperson

¹ Dessa minimikrav bygger på *Riktlinjer för validering av ej programbaserad utbildning som kan leda till examen* (fastställda av utvärderingschefen 2011-05-17, dnr LS 2009/471) och där anförda regelverk.

² För validering av programbaserad utbildning finns separata riktlinjer, se *Handledning för validering av nya program* (fastställd av Rektor 2008-05-08, dnr UE 2008/12). Beslut om inrättande av programbaserad utbildning fattas av Rektor.

³ *Examensbeskrivningar inom humaniora och teologi* (dnr HT 2007/116), <http://www.ht.lu.se/o.o.i.s/20268>

Vetenskaplig förankring

4. Redovisning av kursfordringar för examen med det tänkta huvudområdet (examensbeskrivning)

Omvärldsanalys

5. En adekvat redovisning av utbildningens motsvarigheter nationellt och internationellt
6. Utbildningens användbarhet på arbetsmarknaden (inkl. redovisning av kontakter och avnämare som kan bekräfta denna bild) och/eller huruvida den ger behörighet till annan utbildning
7. Redogörelse för huvudsaklig målgrupp

Mål och struktur

8. Redogörelse för aktuell kursstruktur och progression
9. Redovisning examensmål för det tänkta huvudområdet (specificeras vanligtvis i examensarbetet)

Organisation – lärare och kunskapsmiljö

10. Redovisning av lärare inom huvudområde och deras vetenskapliga och pedagogiska kompetenser
11. Uppgift om lärare som har kompetens att handleda examensarbeten
12. Uppgift om vilka delar av utbildningen som ges på distans och/eller i form av e-lärande
13. Budget inklusive bedömning av ekonomiska förutsättningar och åtaganden samt kostnader vid och tidsramar för en eventuell avveckling

Utvärdering och uppföljning

14. Redovisning av det arbete som bedrivs för att säkerställa kvaliteten i de kurser som omfattas av huvudområdet samt hur det ansluter till det reguljära kvalitetsarbete som bedrivs vid ansvarig institution

Ovanstående uppgifter är ett minimikrav för ansökan om inrättande av huvudområde. I de fall någon av dessa delar inte diskuteras i en ansökan måste skälen för detta anges.

○○○○○○○○○○

Ansökan om inrättande av huvudområde ställs till:

Fakultetsstyrelsen för humaniora och teologi
Kansli HT
Hämtställe 37

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2011-05-17

Dnr LS 2009/471

Kristina Josefson
Utvärderingschef

Validering av ej programbaserad utbildning som kan leda till examen – fastställande av riktlinjer

Bakgrund

Alla examina inom högre utbildning som utfärdas vid Lunds universitet ska vila på jämförbar grund och utbildningen som respektive examen omsluter ska hålla hög kvalitet. I detta syfte har universitetets rektor i beslut 16 december 2010, (dnr enligt ovan) meddelat att all utbildning som kan leda till examen vid universitetet ska valideras innan den etableras.

I beslutet uppdrogs åt universitetets utvärderingschef att fastställa riktlinjer för validering av ej programbaserad utbildning som kan leda till examen. De riktlinjer som nu fastställs, har utretts i samverkan med universitetets utvecklingsråd.

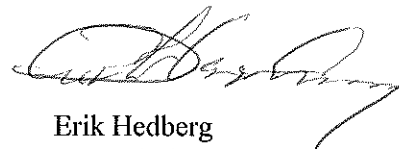
Beslut

Lunds universitet fastställer härmed riktlinjer för validering av utbildning som kan leda till examen och inte är programbaserad. Riktlinjerna framgår av bilaga till detta beslut.

Detta beslut träder i kraft omgående.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad utvärderingschef efter föredragning av projektledare Erik Hedberg.

Kristina Josefson

Erik Hedberg
(Utvärdering)

Expedieringslista:
Områdesstyrelserna
Områdeskanslierna
Sektionen Student och utbildning
Avdelningen Utvärdering

LUNDS
UNIVERSITET

RIKTLINJER

Dnr LS 2009/471

2011-05-16

Ledningsstöd
Utvärdering
Erik Hedberg

Riktlinjer för validering av ej programbaserad utbildning som kan leda till examen

I. Inledning och bakgrund

Validering av utbildning på grund- och avancerad nivå är ett grundläggande element i kvalitetsarbetet vid Lunds universitet och kan kortfattat beskrivas som en prövning av den enskilda utbildningens förutsättningar ur kvalitativa perspektiv. Metoden att validera har utvecklats inom universitetet och utgår från en tillämpning av de europeiska riktlinjerna för kvalitetssäkring, *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ENQA 2005)*.

Sedan 2008 har universitetet löpande genomfört validering av förslag till nya utbildningsprogram innan de har etablerats i verksamheten.

Centralt i programmets syfte och struktur är att de alltid avses leda fram till en eller flera examina, vilket också föranleder att examensmål och andra examensrelaterade perspektiv prövas inom valideringen. Detta framgår på olika sätt i den av universitetet fastställda handledning som reglerar valideringsprocessen.

Examina och examensmål, som uppnås via studier utanför utbildningsprogrammen företrädesvis via sk fristående kurser, har hittills inte omfattats av valideringsprocessen. Förutsättningarna för sådana examina bör prövas på motsvarande sätt och valideras i linje med samma principer som för nya utbildningsprogram. I avsaknad av programformatets givna struktur och utbildningsplan innefattar detta därför även en kvalitetsbedömning av metoderna för prövning av aktuella kurskombinationer i relation till examensmålen.

Vid Lunds universitet är det enbart generella examina som idag är möjliga att erhålla via den typen av studier. Av detta skäl är nedanstående metodik till vissa delar anpassad efter de grundläggande regler som gäller för just dessa examina.

Hur själva valideringen bör genomföras beskrivs i den arbetsordning som återges i avsnitt II. Metoden följer i allt väsentligt principerna för programvalideringen och baseras på dokumentation av utbildningen i fråga samt bedömning av dess kvalitet.

Den dokumentation som bör ligga till grund för valideringen beskrivs under avsnitt III. Dokumentationen kan ges olika utformning beroende på vilket beslut som ska underbyggas (se avsnitt II).

Kvalitetsbedömningen genomförs av en grupp sakkunniga och baseras huvudsakligen på den framtagna dokumentationen. Bedömningen sker med utgångspunkt från de kriterier och kriterieområden som återges i avsnitt IV.

Dokumentationen och resultatet av kvalitetsbedömningen är allmänna handlingar och diarieförs i reguljär ordning.

II. Arbetsordning

Enligt gällande bestämmelser ansvarar områdesstyrelse/motsvarande för utbildningarnas kvalitet. Detta återspeglas bl a i *Lunds universitets lokala regler för examina och utbildningar*, dnr I G 43 5518/2006. Där framgår att områdesstyrelse ska ta beslut om följande:

- Vad som får utgöra *huvudområde* i generella examina
- Angivande av *examensmål* för varje kombination av huvudområde och generell examen
- Fastställande av särskild *examensbeskrivning med kursfordringar* för examina som inte är kopplade till ett utbildningsprogram

Varje sådant enskilt beslut bör föregås av en validering av förutsättningarna för den eller de examina som berörs av beslutet. Styrelsen kan även initiera och genomföra validering av redan etablerade utbildningar/beslut som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

Valideringen bör genomföras som en naturlig del i respektive områdes utbildningsplanering och bör avspegla examensförutsättningarna i de fem hänseenden/kriterieområden som beskrivs närmare i avsnitt IV. Resultat från genomförd validering ska årligen kunna redovisas som en del av områdenas kvalitetsarbete, exempelvis inom ramen för årsredovisningen och som information till presumtiva studenter samt eventuellt kunna utgöra del av arbetet med utbildningarnas självvärdering.

Gruppen sakkunniga, som ska genomföra kvalitetsbedömningen, utses av områdesstyrelsen. Dessa sakkunniga ska ha hög kompetens för ändamålet och gruppens arbete ska kännetecknas av stor integritet.

Gruppen bör bestå av:

- Person med relevant akademisk och pedagogisk kompetens från svenskt och/eller utländskt universitet/motsvarande
- Student/doktorand som bedrivit studier inom eller i anslutning till det berörda fältet
- Person med bakgrund och gedigen erfarenhet från adekvat del av arbetslivet

Gruppen kan begära kompletterande uppgifter om dokumentationen anses otillräcklig. De kan genomföra platsbesök vid berörda delar av universitetet och bör då ges möjlighet till intervjuer med personal, studenter och ansvarig utbildningsledning. De ska även ges tillfälle att titta på undervisningslokaler, bibliotek och övrig utrustning av intresse. Gruppen ska lämna en gemensam skriftlig rapport och däri redovisa sin bedömning av samtliga fem kriterieområden. Gruppen ska även avge ett sammanfattande omdöme för utbildningen i sin helhet.

Bedömningen uttrycks i två kategorier:

- Tillfredsställande
- Otillfredsställande

För samtliga bedömningar lämnas även en motivering samt eventuella förslag till förändringar/förbättringar.

Om någon i gruppen har avvikande uppfattning rörande en bedömning, ska detta redovisas särskilt i yttrandet.

III. Dokumentation

Basuppgifter

- Orsak till validering
 - Beslut om fastställande av huvudområde
 - Beslut om angivande av examensmål för huvudområde i kombination med viss examen
 - Beslut om fastställande av särskild examensbeskrivning med kursfordringar för utbildning som ej är programbaserad
 - Kvalitetsbedömning av etablerad utbildning
- Uppgift om examensbenämning och namn på huvudområdet, inkl översättningar till engelska
- Uppgift om ansvarig institution/motsvarande
- Uppgift om ev samverkande institutioner och/eller lärosäten
- Uppgift om undervisningsspråk samt ev alternativt språk

Underlag för kvalitetsbedömning

Dokumentationen kan anta olika inriktning och omfattning beroende på anledning till valideringen. Därför kan vissa rubriker i dokumentationen behöva ges olika tyngd och innehåll.

III:1 Vetenskaplig förankring

- Redovisning av kursfordringarna för aktuell examen
- Kortfattad beskrivning av den forskning som studierna i huvudområdet baseras på eller anknyter till
- För examen på avancerad nivå lämnas uppgifter om den eller de utbildningsmiljöer på forskarnivå som studierna inom huvudområdet anknyter till

III:2 Omvärldsanalys

- Redovisning av genomförd omvärldsanalys avseende val av benämning samt uppgifter om utbildningens ev motsvarigheter såväl nationellt som internationellt
- Redogörelse för utbildningens användbarhet för och på arbetsmarknaden. Specificera gärna genom representativa exempel.
- Redovisning av de kontakter och/eller data som uppgifterna om denna användbarhet bygger på
- Redogörelse för huvudsaklig målgrupp om sådan finns

III:3 Mål och struktur

- Redogörelse för aktuell kursstruktur och progression

- b. Beskrivning av examensmål, inkl lokala preciseringar och uppgifter om var i utbildningsstrukturen angivna examensmål realiseras. Uppfylls ej samtliga mål för viss examen inom huvudområdet för utbildningen, redovisas dessa särskilt
- c. Redovisning av exempel på möjliga kurskombinationer och hur dessa förhåller sig till angivna examensmål
- d. Redovisning av exempel avseende relevant utbildning på högre nivå

III:4 Organisation – lärare och kunskapsmiljö

- a. Redovisning av lärare inom utbildningen, inkl uppgifter om deras vetenskapliga/konstnärliga och högskolepedagogiska kompetens
- b. Uppgift om tillgängliga lärare avseende handledningskompetens för examensarbeten
- c. Redogörelse för utbildningens kontaktytor och ev samverkan med adekvat utbildning på angränsande nivå(er)
- d. Uppgift om utbildningen till delar eller i sin helhet ges som e-lärande
- e. Beskrivning av utbildningens stödorganisation, t ex i form av resurser för bibliotek, studie- och karriärvägledning, studieplatser och IKT
- f. Uppgift om nödvändiga investeringsbehov

III:5 Utvärdering och uppföljning

- a. Redovisning av hur kursvärdering och utvärdering av kurser ska genomföras och hur resultaten ska följas upp
- b. Redovisning av organisation och ansvarsförhållanden avseende utbildningens fortlöpande utveckling
- c. Redogörelse för organisation och metod rörande bedömning och säkring av samtliga examensmål för viss examen
- d. Uppgift om metod för oberoende kvalitetssäkring av examinationer, inklusive uppgift om vilka som ska utföra dessa
- e. Redogörelse av metod för alumnuppföljning kopplad till utbildningen

IV. Valideringskriterier

De sakkunniga gör en bedömning av förutsättningarna för utbildningen och hur uppfyllandet av relevanta examensmål ska ske. Bedömningen avser angivna kriterieområden och baseras på den framtagna dokumentationen. Gruppen ska även ha tillgång till nödvändiga delar av såväl centrala som lokala regelverk.

Samtliga tillämpbara kriterier inom respektive kriterieområde ska vara tillgodosedda för att kriterieområdet i sin helhet ska bedömas ha *tillfredsställande* kvalitet och att utbildningen ska kunna bedrivas med god nationell och internationell standard.

IV:1 Vetenskaplig förankring

1. Utbildningens innehåll svarar mot den internationella vetenskapliga alternativt konstnärliga utvecklingen inom fältet
2. Det finns aktiv forskning med relevant omfattning och inriktning i förhållande till utbildningen
3. För utbildning på avancerad nivå finns en eller flera adekvata utbildningsmiljöer på forskarnivå inom universitetet

4. Kursfordringarna för avsedd examen återspeglar utbildningens nivå
5. Ingående kurser anknyter till relevant forskning på ett tydligt sätt

IV:2 Omvärldsanalys

1. Utbildningens namn och beskrivning ger relevant information om dess motsvarighet till, respektive avgränsning mot, andra nationella och internationella utbildningar
2. Utbildningens namn i översättning till engelska är adekvat avseende innehåll och inriktning
3. Utbildningens innehåll tar hänsyn till den aktuella utvecklingen inom relevanta delar av samhället och arbetslivet
4. Aktuell examensfördjupning beskrivs på ett tydligt sätt och utgör en rimlig grund avseende användbarhet för och på arbetsmarknaden

IV:3 Mål och struktur

1. Utbildningens mål är tydligt definierade i förhållande till relevanta examensmål
2. Kursfordringar för samtliga relevanta examensmål finns tydligt angivna
3. Utbildningens successiva fördjupning framgår såväl inom aktuell nivå som i relation till angränsande nivå(er)

IV:4 Organisation – lärare och kunskapsmiljö

1. Det finns tillräckliga lärarresurser med relevant kompetens för att starta, genomföra och utveckla utbildningen
2. Det finns tillräckliga lärarresurser med relevant kompetens för att handleda studenterna i examensarbetet
3. Utbildningens studiemiljö befrämjar gränsöverskridande interaktion mellan studenter från olika nivåer och i olika stadier av utbildningen
4. Resurser avseende bibliotek, studie- och karriärvägledning och IKT är ändamålsenliga och har tillräcklig omfattning för utbildningens genomförande

IV:5 Utvärdering och uppföljning

1. Formerna för utvärdering av utbildningen utgår från aktuella examensmål
2. Formerna för kursvärdering svarar mot föreskrifterna i Högskoleförordningen och universitetets riktlinjer för relationen mellan institutioner och studenter
3. Formerna för oberoende kvalitetssäkring av examinationen är relevanta i förhållande till utbildningens karaktär och innehåll
4. Former och resurser för säkring av uppfyllande av samtliga examensmål för viss examen är ändamålsenliga
5. Lämpliga former för uppföljning av alumnens professionella etablering och utbildningens användbarhet har redovisats